

Pravna i ekonomska izdanja
za uspješno i zakonito poslovanje

BUDITE NA
PRAVNOJ STRANI

www.paragraf.ba - www.paragraf.rs

Ljekarski pregled radnika

Doc. dr. Jasmina Bišćević-Tokić
specijalista medicine rada i sporta

Član 15. Zakona o zdravstvenoj zaštiti FBiH

- Preventivne preglede uposlenih (prethodne, periodične, sistematske i vanredne preglede, KONTROLNE) u zavisnosti od spola, uzrasta i uvjeta rada, kao i pojavu profesionalnih bolesti, povreda na radu i hroničnih bolesti;

Prethodni medicinski pregledi

- Zovu se i prvi pregledi ili pregledi prije zaposlenja
- Cilj ovih pregleda je utvrđivanje općeg zdravstvenog stanja ili posebne psihofizičke sposobnosti za rad, odnosno da li radnik može raditi na radnom mjestu na koje se zapošljava.

Član 24 (Obaveza utvrđivanja uvjeta rada i zahtjeva u pogledu sposobnosti radnika)

Radnik ne može zasnovati radni odnos ukoliko prethodno nije utvrđeno da njegovo zdravstveno stanje i psihofizičke sposobnosti odgovaraju uvjetima rada i zahtjevima radnog mjesta.

Zdravstveno stanje i psihofizičke sposobnosti radnika utvrđuju se na osnovu lješkarskog uvjerenja izdatog od strane odjeljenja za medicinu rada i zdravstvenu zaštitu radnika ovlaštene zdravstvene ustanove.

Poslovi sa povećanim rizikom

Smatraju se:

- a) poslovi sa povećanim rizikom od povređivanja, nastanka profesionalnih oboljenja i oštećenja zdravlja radnika,
- b) poslovi sa specifičnim zahtjevima koji, u cilju sigurnog i uspješnog rada uvjetuju posebne zdravstvene i psihofizičke sposobnosti radnika na tim radnim mjestima,
- c) poslovi na kojima, nakon primjene svih tehnički priznatih metoda za smanjenje rizika, postoji preostali rizik za neke radnike.

Prethodni ljebarski pregled radnika vrši se:

- prije zasnivanja radnog odnosa na radnom mjestu sa povećanim rizikom
- prije premještanja radnika na radno mjesto sa povećanim rizikom
- prilikom utvrđivanja novih rizika na radnom mjestu sa povećanim rizikom na kojem je radnik raspoređen
- ukoliko je radnik raspoređen na radno mjesto sa povećanim rizikom, a imao je prekid u obavljanju poslova na tom radnom mjestu duži od 12 mjeseci i
- kod promjene tehnologije rada.

Sistematski medicinski pregledi

- Ovim pregledima se prati zdravstveno stanje radnika putem pregleda svih sistema i organa.
- Ovi pregledi nisu obavezni i po tome se razlikuju od periodičnih

Periodični medicinski pregledi

Podrazumijevaju preglede koje se vrše periodično, u određenim vremenskim intervalima

Cilj ovih pregleda:

- Da li je zdravstveno stanje radnika ostalo neoštećeno
- Da li može nastaviti rad u svom poslu bez štetnih posljedica po zdravlje

Pravna i ekonomska izdanja
za uspješno i zakonito poslovanje

BUDITE NA
PRAVNOJ STRANI

www.paragraf.ba - www.paragraf.rs

- Periodični pregledi su namjenjeni radnicima koji rade na mjestima sa povećanim rizikom.

Pravna i ekonomska izdanja
za uspješno i zakonito poslovanje

BUDITE NA
PRAVNOJ STRANI

www.paragraf.ba - www.paragraf.rs

Radnik ne može biti raspoređen na poslove sa povećanim rizikom ukoliko na osnovu ljeakarskog uvjerenja izdatog od strane specijaliste medicine rada, odnosno medicine rada i sporta odjeljenja za medicinu rada i zdravstvenu zaštitu radnika ovlaštene zdravstvene ustanove, nije prethodno utvrđeno da radnik ispunjava zahtjeve u pogledu zdravstvenog stanja i psihofizičke sposobnosti za obavljanje tih poslova.

Vanredni medicinski pregled

odnosno prije isteka roka za obavljanje narednog periodičnog ljeakarskog pregleda, poslodavac može uputiti radnika na obavljanje vanrednog ljeakarskog pregleda i u slučajevima:

- a) nakon privremene spriječenosti za rad po osnovu teške povrede na radu,
- b) poslije bolesti ili povrede koje nisu u vezi sa radom, ako postoji sumnja na promjene u zdravstvenoj sposobnosti radnika,
- c) nakon težih havarija u procesu rada,

- d) ako se pojavi veći broj oboljenja sa istim ili sličnim simptomima ili ako postoji opasnost od epidemije,
- e) na lični zahtjev radnika kada osjeti da nije zdravstveno sposoban da obavlja poslove na koje je raspoređen,
- f) radnika kojima je potrebno pratiti zdravstveno stanje,
- g) ako se kod radnika primijeti učestalo povređivanje, alkoholizam, neefikasnost u radu, apsentizam, prezentizam i dr.
- Ljekarski pregledi obavljaju se na način i u skladu sa obrascima propisanim članom 8.
  - Poslodavac može na obavljanje vanrednog ljekarskog pregleda uputiti i radnike koji nisu raspoređeni na radna mjesta sa povećanim rizikom.

Pravna i ekonomska izdanja
za uspješno i zakonito poslovanje

BUDITE NA
PRAVNOJ STRANI

www.paragraf.ba - www.paragraf.rs

***PRAVILNIK O POSTUPKU
RASPOREĐIVANJA RADNIKA NA POSLOVE
SA POVEĆANIM RIZIKOM I O POSTUPKU
PRETHODNIH I PERIODIČNIH LJEKARSKIH
PREGLEDA RADNIKA KOJI OBAVLJAJU
POSLOVE SA POVEĆANIM RIZIKOM***

Pravna i ekonomska izdanja
za uspješno i zakonito poslovanje

BUDITE NA
PRAVNOJ STRANI

www.paragraf.ba - www.paragraf.rs

Ko može raditi na poslovima sa povećanim rizikom?

Radnik koji ispunjava uvjete u pogledu starosne dobi i spola, te zahtjeve u pogledu zdravstvenog stanja i psihofizičke sposobnosti radnika utvrđene internim aktom o zaštiti na radu

Uputnice za pregled

- Prilikom upućivanja radnika na prethodni ljebarski pregled , poslodavac je dužan licu koje upućuje na obavljanje ljebarskog pregleda izdati uputnicu čiji je sadržaj propisan na obrascu broj 1. ovog pravilnika
- Uputnica se sačinjava u dva primjerka, od kojih je jedan primjerak lice koje se upućuje na ljebarski pregled dužno dostaviti odjeljenju za medicinu rada i zdravstvenu zaštitu radnika ovlaštene zdravstvene ustanove, prilikom obavljanja ljebarskog pregleda, dok drugi primjerak zadržava poslodavac.

Izvještaj/ Ljekarsko uvjerenje

- Izvještaj o izvršenom prethodnom ljekarskom pregledu sa ocjenom radne sposobnosti – ljekarsko uvjerenje sačinjava doktor medicine specijalista medicine rada, odnosno medicine rada i sporta na način propisan u obrascu broj 2. ovog pravilnika
- Izvještaj se sačinjava u dva primjerka, od kojih se jedan izdaje licu upućenom na obavljanje prethodnog ljekarskog pregleda, dok drugi primjerak zadržava odjeljenje za medicinu rada i zdravstvenu zaštitu radnika ovlaštene zdravstvene ustanove.

- Prilikom upućivanja radnika na periodični ljeakarski pregled poslodavac je dužan odjeljenju za medicinu rada i zdravstvenu zaštitu radnika ovlaštene zdravstvene ustanove dostaviti podatke o poslovima sa povećanim rizikom i navesti štetnosti i opasnosti kojima su radnici izloženi.
- Poslodavac je dužan popuniti uputnicu čiji je sadržaj propisan na obrascu broj 3. ovog pravilnika.

Pravna i ekonomska izdanja
za uspješno i zakonito poslovanje

BUDITE NA
PRAVNOJ STRANI

www.paragraf.ba - www.paragraf.rs

- Prilikom upućivanja radnika na periodični ljekarski pregled poslodavac je dužan odjeljenju za medicinu rada i zdravstvenu zaštitu radnika ovlaštene zdravstvene ustanove dostaviti podatke o poslovima sa povećanim rizikom i navesti štetnosti i opasnosti kojima su radnici izloženi.
- Poslodavac je dužan popuniti uputnicu čiji je sadržaj propisan na obrascu broj 3. ovog pravilnika.

Izveštaj periodičnog pregleda

- Izveštaj o izvršenom periodičnom ljeakarskom pregledu sačinjava doktor medicine specijalista medicine rada, odnosno medicine rada i sporta, na način propisan u obrascu broj 4. ovog pravilnika.
- Izveštaj se sačinjava u dva primjerka, od kojih se jedan dostavlja poslodavcu, dok drugi primjerak zadržava odjeljenje za medicinu rada i zdravstvenu zaštitu radnika ovlaštene zdravstvene ustanove i arhivira se uz karton medicine rada u kome su evidentirani svi nalazi koji su urađeni.

- Ovlaštena zdravstvena ustanova je dužna o rezultatima periodičnih ljeakarskih pregleda voditi evidenciju, te izvještaj o izvršenom periodičnom ljeakarskom pregledu dostaviti poslodavcu najkasnije u roku od 15 dana od dana izvršenog pregleda, osim u slučaju privremene nesposobnosti, kada se mora dostaviti u roku od 24 sata.
- Radnici starosti od 18. do 21. godine života koji rade na radnim mjestima sa povećanim rizikom moraju da obavljaju periodične ljeakarske preglede jednom godišnje, bez obzira na opasnosti, napore i štetnosti kojima su izloženi na radnom mjestu.

2. Rizik: Poslovi koji se izvode na visini većoj od 3 metra, odnosno spuštanjem u dubinu veću od 3 metra;

Prethodni pregled:

- Laboratorijski standard - EKG - Spirometrija - RTG grudnih organa - Audiovestibulometrija - Pregled okuliste (visus, fundus, stereo vid) - Pregled neuropsihijatra ili neurologa i psihijatra (obavezno uraditi BW i Romberg) - Pregled specijaliste medicine rada/medicine rada i sporta - Psihološko testiranje

Periodični pregled: - Laboratorijski standard - EKG - Spirometrija - RTG grudnih organa - Audiovestibulometrija - Pregled okuliste (visus, fundus, stereo vid) - Pregled neuropsihijatra ili neurologa i psihijatra (obavezno uraditi BW i Romberg) - Pregled specijaliste medicine rada/medicine rada i sporta - Psihološko testiranje

Vanredni pregled: sadržaj identičan periodičnom uz testiranje na alkohol, droge i opojna sredstva prema indikaciji.

Rok za provjeru zdravstvenog stanja: 24 mjeseca, a za starije od 50 godina 12 mjeseci

5. Rizik: Rad u buci čija jačina prelazi dozvoljeni nivo za određenu vrstu poslova;

Prethodni pregled:

- Laboratorijski standard, urea, kreatinin - EKG - RTG grudnih organa - Audiometrija - Pregled okuliste (visus, fundus) - Pregled neuropsihijatra ili neurologa i psihijatra - Pregled specijaliste medicine rada/medicine rada i sporta - Psihološko testiranje
- Periodični pregled: - Laboratorijski standard, urea, kreatinin - EKG - RTG grudnih organa - Audiometrija - Pregled okuliste (visus, fundus) - Pregled neuropsihijatra ili neurologa i psihijatra - Pregled specijaliste medicine rada/medicine rada i sporta - Psihološko testiranje

- Vanredni pregled: sadržaj identičan periodičnom uz testiranje na alkohol, droge i opojna sredstva prema indikaciji.
- Rok za provjeru zdravstvenog stanja: 24 mjeseca, a nakon zapošljavanja kontrolisati sluh (audiometrija) nakon prve godine

Pojava stresa prepoznata je kao novi rizik koji se javlja na radu.

Pravna i ekonomska izdanja
za uspješno i zakonito poslovanje

BUDITE NA
PRAVNOJ STRANI

www.paragraf.ba - www.paragraf.rs

- **Rezolucija Europskog parlamenta od 10. ožujka 2022. o novom strateškom okviru EU-a za zdravlje i sigurnost na radu nakon 2020. (uključujući bolju zaštitu radnika od izloženosti štetnim tvarima, stresa na radu i povreda nastalih čestim ponavljanjem pokreta) ([2021/2165\(INI\)](#))**

Vrste štetnosti na radnim mjestima i mjestima rada u radnoj okolini

- Grupisanje štetnosti
- A) Štetnosti koje nastaju ili se pojavljuju u procesu rada
- **B) Štetnosti koje proističu iz psihičkih i psihofizičkih napora koje su uzročno povezane sa radnim mjestom i poslovima koje radnik obavlja**
- C) Štetnosti vezane za organizaciju rada
- D) Ostale štetnosti

57. Rizik: Psihosocijalni rizici: Prevelika količina posla, rad pod vremenskim pritiskom, rad u loše organiziranim smjenama, nepredvidivo radno vrijeme, prekovremeni rad, nedefinirani radni zadaci i dr.

Prethodni pregled: - Laboratorijski standard, - EKG - RTG grudnih organa - Audiometrija - Pregled okuliste (visus, fundus) - Pregled neuropsihijatra ili neurologa i psihijatra - Pregled specijaliste medicine rada/medicine rada i sporta, psihološko testiranje

Periodični pregled: - Laboratorijski standard, holesterol, trigliceridi - EKG - Pregled okuliste (visus, fundus) - Pregled neuropsihijatra ili neurologa i psihijatra - Pregled specijaliste medicine rada/medicine rada i sporta - Psihološko testiranje (obavezno Upitnik stresora na radu, ocjena po Likertovoj ljestvici)

Provjera zdravstvenog stanja: 12 mjeseci

- Vanredni pregled: - Laboratorijski standard, holesterol, trigliceridi, testiranje na alkohol, droge i opojna sredstva prema indikaciji - EKG - Pregled specijaliste medicine rada - Pregled neuropsihijatra: pregled radnika sa psihičkim tegobama zbog psihosocijalnih rizika - Psiholog: psihološko testiranje (obavezno Upitnik stresora na radu, ocjena po Likertovoj ljestvici), savjet o tehnikama suočavanja sa stresom (autogeni trening, stručna pomoć)
- Provjera zdravstvenog stanja: 6 mjeseci, prema indikaciji i ranije

Pravna i ekonomska izdanja
za uspješno i zakonito poslovanje

BUDITE NA
PRAVNOJ STRANI

www.paragraf.ba - www.paragraf.rs

Postupak skraćivanja radnog vremena na radnim mjestima sa povećanim rizikom

PRAVILNIK O POSTUPKU SKRAĆIVANJA RADNOG VREMENA NA POSLOVIMA SA POVEĆANIM RIZIKOM

Član 17.

(Raspoređivanje radnika na poslove sa
povećanim rizikom)

(1) Kada su na određenom radnom mjestu takvi uvjeti da uprkos primjeni mjera zaštite na radu i dalje postoji preostali rizik i prijetnja od obolijevanja tj. invaliditeta, poslodavac je dužan preduzeti mjere za sprječavanje oboljenja tj. nastanka invaliditeta ili daljeg pogoršanja bolesti radnika.

(2) U slučajevima iz stava (1) ovog člana radno vrijeme se skraćuje srazmjerno štetnom utjecaju uvjeta rada na zdravlje i na radnu sposobnost radnika, u skladu sa zakonom.

Skraćivanje radnog vremena

(1) Poslovi iz člana 17. stav (2) ovog pravilnika i trajanje radnog vremena utvrđuju se internim aktom poslodavca o zaštiti na radu, na osnovu akta o procjeni rizika i stručnog nalaza ovlaštene organizacije.

(2) O skraćivanju radnog vremena u smislu stava (1) ovog člana odlučuje Ministarstvo na zahtjev poslodavca, inspektora rada ili sindikata, u prilogu kojeg se dostavlja stručni nalaz.

(3) Po pribavljanju saglasnosti iz stava (2) ovog člana poslodavac je dužan donijeti odluku o skraćivanju radnog vremena na radnim mjestima za koja je stručnim nalazom utvrđeno da se postojećim mjerama zaštite na radu ne mogu otkloniti štetni uticaji, te uskladiti interni akt o zaštiti na radu sa pribavljenom saglasnošću.

(4) Pri ostvarivanju prava na plaću i drugih prava po osnovu rada i u vezi sa radom, skraćeno radno vrijeme u smislu ovog člana izjednačava se sa punim radnim vremenom.

STRUČNI NALAZ

- a) opis tehničko-tehnološkog procesa, procesa proizvodnje, opis poslova i radnih operacija sa njihovim vremenom trajanja na radnom mjestu,
- b) način organizacije rada na radnom mjestu,
- c) opis sredstava za rad koje radnik upotrebljava u radnom procesu ili je na bilo koji način povezano sa radnim procesom i njihov uticaj na radnika sa ergonomskeg stanovišta,
- d) identifikaciju izvora opasnosti fizičkih, hemijskih i bioloških štetnosti i mikroklimе, njihov intenzitet i vrijeme izloženosti radnika njihovom trajanju,
- e) ocjenu fizičkog i psihičkog opterećenja radnika i zahtjeve tjelesnih i psihofizičkih funkcija za obavljanje rada,

- f) ocjenu opasnosti i štetnosti po zdravlje radnika,
- g) mjere zaštite na radu koje su primijenjene, odnosno koje se trebaju primijeniti u cilju otklanjanja postojećih opasnosti i štetnosti po zdravlje i radnu sposobnost radnika,
- h) stepen uticaja posebnih uvjeta rada i povećanog rizika na zdravstvenu i radnu sposobnost radnika u skladu sa metodologijom,
- i) razloge zbog kojih se postojećim mjerama zaštite na radu ne mogu okloniti opasnosti i štetnosti na poslovima sa povećanim rizikom,**
- j) prijedlog za skraćivanje radnog vremena na dnevnom nivou.

Pravna i ekonomska izdanja
za uspješno i zakonito poslovanje

BUDITE NA
PRAVNOJ STRANI

www.paragraf.ba - www.paragraf.rs

Povrede na radu

Povrede na radu su jedan od najznačajnijih zdravstvenih, ekonomskih i socijalnih problema u svijetu .

- U cjelokupnoj populaciji povrede na radu su na trećem mjestu na listi uzroka smrti odmah poslije kardiovaskularnih i malignih oboljenja.
- Po broju dana bolovanja, povrede na radu zauzimaju prvo mjesto među svim drugim bolestima.

Pravna i ekonomska izdanja
za uspješno i zakonito poslovanje

BUDITE NA
PRAVNOJ STRANI

www.paragraf.ba - www.paragraf.rs

Posljedice povreda na radu

- Oštećenja zdravlja i umanjene funkcije organa ili sistema
- Privremena radna nesposobnost
- Trajno umanjene ili gubitak radne sposobnosti
- Opadanje produktivnosti rada
- Ekonomski gubici usljed nadoknade bolovanja
- Troškova liječenja, rehabilitacije i invalidnosti

Pravna i ekonomska izdanja
za uspješno i zakonito poslovanje

BUDITE NA
PRAVNOJ STRANI

www.paragraf.ba - www.paragraf.rs

PRAVILNIK O SADRŽAJU I NAČINU PODNOŠENJA IZVJEŠTAJA O POVREDI NA RADU I PROFESIONALNOM OBOLJENJU

Povrede na radu

(1) Povredom na radu smatra se:

- a) povreda osiguranika, prouzrokovana neposrednim i kratkotrajnim mehaničkim, fizičkim ili hemijskim djelovanjem, naglim promjenama položaja tijela, iznenadnim opterećenjem tijela **ili drugim promjenama fiziološkog stanja organizma, ako je takva povreda uzročno vezana za obavljanje posla koji je osnov osiguranja,**
- b) povreda koju osiguranik pretrpi na redovnom putu od stana do mjesta rada i obratno, odnosno radi obavljanja djelatnosti na osnovu koje je osiguran,
- c) povredom na radu, u smislu ovog zakona, smatra se i povreda lica iz člana 36. ovog zakona, odnosno lica iz člana 17. tačka
- d) ovog zakona, zadobijena u pripremama za odbranu, odnosno u odbrani BiH u periodu od 18. septembra 1991. godine do 23. decembra 1995.

Povrede na radu

- Povredom na radu u smislu ovog zakona, ne smatra se povreda na radu ukoliko je prouzrokovana:
  - a) namjerno ili iz krajnje nepažnje osiguranika koji je obavljao radne obaveze, kao i na redovnom putu od stana do mjesta rada i obratno,
  - b) pijanstvom osiguranika,
  - c) isključivom odgovornosti trećeg lica,
  - d) zbog više sile,

Povrede na radu

- e) zbog obavljanja aktivnosti koje nisu u vezi s obavljanjem radnih aktivnosti,
- f) usljed namjernog nanošenja ozljede osiguraniku od strane drugog lica izazvanog ličnim odnosom s osiguranim licem koje se ne može dovesti u vezu sa radno-pravnom aktivnosti,
- g) usljed namjernog nekorištenja opreme zaštite na radu i nepoštivanja propisa o zaštiti na radu.
- (3) U slučaju spora iz stava (2) ovog člana teret dokazivanja je na poslodavcu.

- Akutni životno ugrožavajući stresni događaj na radnom mjestu predstavlja ozljedu na radu, te se u godišnjem izvješću o ozljedama na radu i profesionalnim bolestima prijavljuje mjerodavnim inspekcijskim službama
- Protupravno djelovanje treće osobe (oružani prepad) glavni je uzrok svih ozljeda na samom radnom mjestu (od 82 do 92 %). Uspoređujući spolnu distribuciju ozljeda na radu u PINS-u, do 79 % čine žene. U 73 % svih zabilježenih slučajeva ozljeda na radu radilo se o psihičkoj traumi kao posljedici protupravnog djelovanja treće osobe.

Analiza ozljeda na radu za 2023. godinu

110 - Šok	252	1,76
111 - Šok zbog agresivnosti i prijetnji	158	1,10
112 - Traumatski šok	21	0,15
119 - Druge vrste šoka	73	0,51

Pravna i ekonomska izdanja
za uspješno i zakonito poslovanje

BUDITE NA
PRAVNOJ STRANI

www.paragraf.ba - www.paragraf.rs

Poslodavac

Odmah ili najkasnije u
roku od tri dana saznanja

Ljekar

(zdravstvena ustanova) u
roku od dva dana od
njegovog prijema

Inspekcija?? Da ili ne

Pravna i ekonomska izdanja
za uspješno i zakonito poslovanje

BUDITE NA
PRAVNOJ STRANI

www.paragraf.ba - www.paragraf.rs

HVALA ZA PAŽNJU

